

KÖZÉRDEK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő:
LÉVAY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. kör, Leány-utca 624. sz. hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Hirdetések a legjutányosabb árak mellett tétetnek közzé. Nyilttérpetit soronként 30 fillér. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Polgármester-jelölés.

E hó 7-én folyt le a „Pest“ szálló nagytermében a polgármester kijelölése nagyszámu bizottsági tagok és a város előkelő polgárságának részvétele mellett. Dr. Gyelmis Gerő az értekezletet megnyitotta s annak elnökéül dr. Lipozenics Lázárt, jegyzőnek dr. Brenner Józsefet ajánlotta.

Dr. Lipozenics Lázár magvas beszédben jelölte meg azon irányelveket, melyek a tiszta közigazgatásnak és a jó gazdálkodásnak alapfeltételét képezik. Behatóan foglalkozott a multnak kormányzati szellemével s kimutatta, hogy a Mamusich-eara alatt a közigazgatás alárendeltje volt a párt érdeknek. Megdönthetetlen érvekkel igazolta be, hogy az a kormányzati szellem, mely a közigazgatásban az egyéni érdekeket istápolja az összpolgárság rovására, az egy-egy várost csakhamar váltságba dönt s be fog következni az az állapot, amely elég szomorú nálunk is bekövetkezett. Szabadkán a polgármester nem volt tisztviselő, vagy hivatalfőnök, hanem pártvezér. S ebből folyólag nem is az összpolgárság érdekeinek előmozdítása volt a cél, hanem egyes befolyás egyének kielégítése által a hatalom megszilárdítása. Nálunk kortes-politikát üztek. A törvényeket a polgármester nem tartotta be, ugyszintén alantós közegeivel sem tartatta be. Nekünk pedig most okulva a multon, olyan polgármester kell, aki pártot nem ismer pártérdeket nem szolgál, szószeros értelemben tisztviselő, a törvények betartásának őre, a város érdekének a képviselője.

A beszéd elhangzása után az értekezlet egyhangú harsany éljenzésbe tört ki, éljen dr. Biró Károly!!!

Dr. Lipozenics Lázár megértette az értekezlet egyhangú óhaját s egy küldöttséget alakított, mely dr. Biró Károlyt fölkérte a polgármester-jelöltség elfogadására. Rövid időn belül a küldöttség élén megjelent dr. Biró Károly, kit az értekezlet szünni nemakaró éljenzéssel fogadott. A zajt követte a halálos csönd, mikor dr. Biró Károly emelkedett fel szólásra s mondta el tartalmas, szép, mélyreható beszédét, melyet érdekességénél fogva olvasó közönségünk részére szószerint leközlünk:

Tisztelt Uraim!

Nem tagadhatom, hogy ez a kitüntetés, a melyben Önök engem részesítenek, a mikor t. i. a küszöbön álló városi tisztujítás alkalmából a polgármesteri állásra jelölnek — jól eső érzéssel tölté el lelkemet. Ezen elhatározásukban én eddigi működésem iránt elismerést a jövőre nézve pedig a bizalomnak oly megnyilatkozását látom, a mely legszebb jutalma a közügyek szolgálatában eddig kifejtett tevékenységemnek.

Fogadják ezért őszinte köszönetem kifejezését.

Uraim!

Engedjék meg, hogy mielőtt azon irányelvek fejtegetésére áttérnék, a mely irányelvek — véleményem szerint — a város közigazgatása és, vagyonkezelésében kell, hogy utmutatók legyenek rövid visszapillantást vessek a közelmultra. Teszem ezt azért, hogy elhatározásomat ezen kéretésben megokoljam.

A mikor mi hosszas távollét után e város közgyűlési termében megjelentünk azzal a gondolattal és szándékkal tettük, hogy a városi közigazgatásból azt a kormányzati szellemet, a mely eddig itt uralkodott, a mely szellem

t. i. egyedül és kizárólag a pártérdeket szolgálta s végcélja a párturalom megerősítése volt ki fogjuk üldözni s helyébe a pártatlanság elvét s ezzel az összpolgárság jólétének előmozdítását — fogjuk ültetni.

Ezen célunk eléréséhez nem választottuk mi feltétlenül a háboru eszközeit, megkíséreltük mi ezt békés uton kérelem, figyelmeztetés, jó tanácssal elérni — azonban sikertelenül. Addig eljutottunk, hogy a hatóság volt fejtől ígéretet kaptunk, a mikor azonban tetekre került a sor — ismét a régi irány szolgált zsinórmértékül.

Ezt látva és tapasztalva határoztuk el magunkat, hogy ez uralom megdöntésére harciba szállunk s a választó polgársághoz apelláltunk. A lezajlott választási küzdelemben a polgárság mellénk állott, eszméinket megértve, elveinket felfogva oly imponosan nyilatkozott meg, hogy ennek folytán a régi kormányzati rendszer elbukott.

De — tisztelt uraim! a választó polgárságnak ezen megnyilatkozása benünket egy oly feladat elé állított, a mely elől nekünk, a kik a mozgalom kezdeményezői voltunk — kitérnünk nem lehetett s nem lehet. Oda jutottunk, hogy a hirdetett eszméket és elveket most már át kell vinni az életbe s azokat meg kell valósítani. Éreztük, hogy nekünk ezen feladat elől kitérni nem szabad s hogy most már kötelességünk — ha áldozatok árán is — a vezetést kezünkbe ragadni.

Önök s önök között azok, a kik e küzdelemben társaim voltak — ezt a vezetést az én kezembe akarják letenni. Vajjon nem becsületbeli kötelességem-e ezen meghívásnak engedni? Én ugy érzem hogy igen! Kötelességet vélek tehát teljesíteni, midőn az önök által

Krécsi A. Nándor

egyedüli róm. kath. könyv-, zenemű- és papirkereskedésében a karácsonyi időnyre nagy választékban kapható az irodalom összes termékei, diszmunkák, ima- és ájtatossági könyvek, zeneművek, ifjusági iratok, képes könyvek, levelező-lap albumok, emiék-könyvek.

Továbbá levél papir, disz-dobozok, tintatartó felszerelések és író alzatok izléses kivitelben.

Karácsonyfa díszletek, Karácsonyi és új évi üdvözlő kártyák, névjegyek és képes levelező-lapok legolcsóbb árban.

felajánlott jelöltséget elfogadom s ennek folytán kijelentem, hogy szolgálataimat szeretett szülővárosomnak ezennel felajánlom.

Ezek után áttérek azon irányelvek fejtegetésére, a melyek abban az esetben, ha a tek. törvh. bizottság engem tényleg ezen diszes állásba helyez — működésemben zsinórmértékül fognak szolgálni.

Kiindulási pontom az, hogy miután a közhatalom eredetileg az egyes egyének akarata folytán, az egyes egyének szabadságának korlátozása és megszorításával azon célból létesült, hogy ily módon a társadalmi együttlét biztosítsák s ezen együttlétben az egyéni jólét minél nagyobb mérvben megvalósuljon.

Mi sem természetesebb, mint hogy a miként a közhatalomnak magának a célja az egyének jólétének előmozdítása — a közhatalom letéteményesei a hivatalnokok sem szolgáhatnak más célra. A hivatalnoknak át kell tehát hatva lenni azon gondolattól, hogy ő a népért s nem a nép ő érette létezik.

Ez a gondolat, ez az eszme áthatja egész valomat s ha én ily gondolattal eltelve, vállalkozom egy oly hiv. állásra, a mely által egy egész hivatalnoki kar működése irányítatik — csak természetes, hogy annak a hivatalnoki kar-nak is ebben a felfogásban kell hiv. kötelességeit teljesítenie.

De tovább menve — ha tény az, hogy a közhatalom célja nem lehet más, mint az összpolgárság jólétének és érdekeinek előmozdítása — ismét csak természetes, hogy a közhatalom letéteményeseinek akkor, a mikor a kezükbe letett hatalmat kezelik — polgár és polgár között különbséget tenniök nem szabad.

A pártatlanság tehát az a második főirányelv, a melynek a közhatalom letéteményesei a hivatalnokok szeméi előtt lebegnie kell akkor, a mikor hivatalnoki minőségökben eljárnak. Ezen elvnek folyamánya, hogy a közhivatalnokot hiv. eljárásában a vallási, nemzetiségi, politikai pártállási vagy bármily más különbség nem irányíthatja, előtte — kell — hogy egyik polgár olyan legyen mint a másik.

Ha pedig én ezen felfogásban élek, s ezen felfogás helyességétől át vagyok hatva — nem lehet kétség az iránt, hogy a kezembe leteendő közhatalmat vallás és nemzetiségi különbségre vagy politikai pártállásra való tekintet nélkül fogom kezelni, s hogy nem fogom túrni, hogy ennek kezelése körül ily tekintetektől csak különbség is tétessék, annál kevésbé, hogy visszaélés követessék el.

Szeretettel ölelem keblemre a hazának e városban élő minden hű fiát, vallás és nemzetiségi különbségre való tekintet nélkül hiven óhajtom szolgálni minden polgár érdekét s mint hogy láttam és tudom azt, hogy a közhatalom pártatlan kezelésének egyik nagy akadálya a multban az volt, hogy a politikai pártállásra való tekintetek e téren is érvényesülést szerezhettek — ígérem és ünnepélyesen fogadom, hogy a kezembe és hivatalnok társaim kezébe leteendő közhatalmat a politika szolgálatába jutni soha nem engedem. Ám akkor, a mikor a választópolgárság politikai megnyilatkozásának ideje eljön — éljen a hivatalnoki kar is törvénybiztosította jogával, nyilvánítsa politikai meggyőződését nyíltan és félelem nélkül, de a kezébe letett közhatalmat a politika szolgálatába bocsátania nem szabad.

Tisztelt uraim!

Szükségét érzem, hogy szóljak azon irányelvekről is, a melyeket a városi vagyongazdálkodás tekintetében vallok, mert hisz ennek vezetése is az én feladatomból lesz.

Tudják jól mindannyian, hogy a város pénzügyi helyzete nyomasztó. A jövő képe sötét színben áll előttünk, mert a mult hibái miatt a polgárság vállaira súlyos terhek nehezdednek. Azokat a tartozásokat, amelyeket a mult kormányzat nyakunkban hagyott — ki kell fizetnünk, ez elől kitérni nem lehet. Nem ígérhetem tehát, hogy a polgárságot ezen terhektől megszabadítom — ígérem azonban azt, hogy minden igyekezetemmel közre fogok munkálni, hogy e nagy terhet lehetőleg elviseihetővé tegyem az által, hogy a tartozások visszafizetése ne egyszerre, hanem több év alatt történjék. A jövőre nézve irányelveimül szolgáljanak: okos takarékoskossággal a kiadásokat lehetőleg összeszorítani s józan gazdálkodással a bevételeket lehetőleg felemelni.

Az okos takarékoskosságot hirdelve csak természetes, hogy a takarékoskodásnak a város megkívánt fejlődése és haladása rovására érvényesülnie nem szabad. Szeretett szülővárosunk felvirágoztatása és haladása érdekében nem szabad és nem lehet a szükséges anyagi áldozatoktól visszariadni különösen pedig nem szabad az anyagi áldozatokkal fukarkodni ott, a hol ezen áldozatokat a népnevelés és a város kulturális haladásának valamint közgazdasági fejlődésének érdekei megkívánják.

A közigazgatás egész mezején, de különösen a városi vagyongazdálkodás tekintetében örömmel veszem a tek. törv. bizottság szives közreműködését.

Örömmel veszem a szigorú ellenőrzést is s épp ezért kérem, hogy a kiküldendő szakbizottságokban méltóztassanak a leendő ellenzék tagjai részére is megfelelő számú helyeket biztosítani, miután csak így vélem elérhetni azt, hogy a hatóság intézkedései minden irányban megnyugvással fogadtatnak.

Ezek azok az irányelvek, a melyeknek a gyakorlatban való átvitelével vélem én elérhetni a nép érdekeit szolgáló közigazgatást a háztartás rendezését, s végül még egy magasztos célra: a társadalmi béke helyreállítását.

Ezekkel az irányelvekkel vállalkozom én az önök által felajánlott diszes állásra ezek alapján fogadom el a jelöltséget.

Ha Önök ezen irányelveket helyeslik tiszteljenek meg nagyrabecsült bizalmukkal én ígérem, hogy minden tehetségemet szeretett szülővárosom felvirágoztatására s polgártársaim jólétének előmozdítására fogom szentelni.

Uraim!

A választópolgárság akkor a mikor hozzáfordultunk megértetteszavunkat, s kiállította részünkre a segélycsapatokat s oly helyzetbe juttatott, hogy elveink diadalát elértük — most a mikor ezen elvek gyakorlati keresztülviteléről van szó az igen t. törvh. b. tagokhoz fordulok s arra kérem, hogy a bekövetkező tisztújításon minden mellékintet félretételével a tisztviselői állásokra a legmegfelelőbb egyéneket válassza meg, s így adjon mellém oly tisztviselői kart, a mely ez irányelveket megértve hivatásának megaslátára tud helyezkedni s nagy feladatomban teljesítésében hű támogatóm lesz.

A köztetszésre talált beszéd elhangzása után az értekezlet dr. Biró Károly eljenzésével véget ért.

Irigykedők.

A „Bácskai Hírlap“ meg a „Szabadkai Friss Ujság“ schogy sem tud belenyugodni a megváltozott körülményekbe és az új helyzetbe. Ezek a helyben megjelenő lapoknak rémségesen nem tetszik, hogy a „Gazdakör“ kibontott zászlóját lépésről-lépésre diadal kíséri. A legyőzött fel elkeseredésével szórják a gúnyokat, az epés megjegyzéseknek a nyíltait a hatalmas arányokat öltő Gazdakörre, s majd avval vádolják, hogy a polgármester jelölő gyűlésre nem hívták meg őket, a nyilvánosság szócsovéit, majd pedig a visszavonás üszkét akarja a „B. Hírlap“ ojadobni a Gazdakör meg a Függetlenségi kör közé.

Késő már mindez. Ami egyszer megtörtént azt visszacsinálni többé nem lehet. A Gazdakörnek a közigazgatás tisztaságát, a város felvirágoztatását, a jogtörvény és igazság visszaállítását célzó nemes törekvéseit megértette egész Szabadka, s óriási lelkesedéssel csatlakozik a Gazdakör kibontott zászlójához és annak polgármester-jelöltéhez dr. Biró Károlyhoz. Jövő szombaton ünnep lesz Szabadkán, a feltámadás szent ünnepe, mikor a

18 évi elmaradottság, erőszakoskodás és törvénytelenkedés utolsó lánczai hullanak le a kezokről. Érzik ezt a régi rendszer hívei is, s tömegesen csatlakoznak dr. Biró Károly pártjához. Az ő szívök is megmozdult s szülővárosuk iránt való szeretet nagyobb mint a koncz után való vágy s nem vennék lelkükre, hogy ők lennének akadályai a tavaszi rugy-fakadásnak és bimbózásnak.

Csak a régi hatalmi párt sajtója nem tud belenyugodni a megváltozott viszonyokba.

Jóllehet a sajtónak az a hivatása, hogy mindig az igazságot, a haladást, a törvényes jogot szolgálja politikában úgy mint a társadalmi kérdésekben, ezeket az alapszabályokat félretéve városunk sajtója keserű könyveket hullat a régi rendszer bukása fölött. Őket nem bántja a 18 évi romlott rendszer, a bűnkrónika, az elmaradottság s az a kiszámíthatatlan erkölcsi hanyatlás, mely Mamusich Lázár kortes politikáját követte, mint a fekete vihar-felhőt a pusztulás.

Csoda-e, ha ily körülmények között a Gazdakör s pártja nem viseltetik bizalommal a régi rendszernek bérbe fogadott sajtója iránt s nem hívja meg tanácskozáisra, mert félő, hogy a tényeket elferditve fogja a közvélemény asztalára tálalni s az ott tapasztaltakat régi gazdája javára, a kibontakozó új iránynak a kárára fogja felhasználni?!

Ahol a sajtó pártfogásába fogadja a bünt s nem ápolja a polgárság ösztönszerű törekvéseit a szabadság meg az igazságosság iránt, ott a sajtó elvesztette a jogczimét arra, hogy társadalom bizzik benne. Ha a sajtó azt a nagy hatalmat, mit a mai kor adott neki, arra használja, hogy kerékkötője legyen a haladásnak, ott a társadalomnak első kötelessége, hogy kivesse magából ezt a fertőző anyagot, főleg az által, hogy azt a sajtót pártolja, melynek homlokán a Közérdek ragyog, hasábjain pedig az igazság, a humanizmus, a kultúra, a közigazgatási felvirágozás találnak helyet.

Jegyezzük meg jól: ha már rendszerváltozásról van szó, történnék az egész vonalon: a politikában, a társadalmi téren, meg a sajtóban is. Mert ha csak egy rést is hagyunk fedezetlenül, könnyen beszívárog azon az anyag, mely bomlást idéz elő az egészséges testrészekben.

Uj állapotok mellett új és igazságos sajtó pártfogjunk, akkor lesz a mi győzelmünk teljes!

Botond.

Színház.

Uj rovatunk.

Mai számunkkal új rovatot nyitunk meg a művészet egyik nemes ágának a színművészetnek.

A színház a kulturának, a nemzeti érzésnek s rége óta a nyelv megújításának volt a tüzhelye. Ma napság az a hivatása, hogy a való életet szemünk elé állítva, megismertessen a jó jellemekkel, követésükre buzdítson, meg visszatartson a rossztól.

Ez a főelv fogja vezetni tollunkat, a színházi krónika megírásában. Múltányolni fogjuk a színdarabokban és az előadó művészeinkben, azt a mi művészi, de felemeljük tiltakozó szavunkat, ha valami a művészet rovására történik.

Múlt hét műsora.

Eléggé változatos volt. Vasárnap délután Goldstein Számi, este Télen, hétfőn délután Falu rossza, este Lotti ezredesei,

kedden Katalin, szerdán Svihákok, csütörtökön Halálos csönd, pénteken Ocskai brigadéros, szombaton Nebáncsvirág adott elő.

A múlt heti műsorban csak a Halálos csönd, Echageray Jo é-nak, a nagy spanyol írónak darabja volt új. Várakozással nézett az előadás elé a közönség, mert úgy a fővárosi mint a helyi lapok kritikája nagyon megosztott a mű értékét illetőleg. Sokan kitűnőnek tartják, másokat egészen hidegen hagyott. Pedig a darab egészen megérdemli a komoly figyelmet s nagyon sok tanulságot foglal magában: azt, hogy a világ rágalmazási kedve hogy össze tudja törni a nő becsületét s a férfi boldogságát, anélkül hogy ezekért azután valamit cserébe tudna adni.

A darab tartalma röviden ez: Monteroso spanyol márkí neje nem hű urához, hanem légyottot ad. Ezt a férj is, meg leánya Gloria is megtudja. Az utóbbi felkeresi anyját a légyott helyén s a feldühösödött férj elől elrejt. Az atya leánya becsületéért párba vitt s abban elesik. Az anya és leánya kolostorba vonulnak, hol az anya elhal. Gloria (Tarján Irma) öt év múlva visszajön, de nevével Augustiára változtatja s megszereti Raymundot (Füredi Béla.) Penna tábornok (Baróthy) estélyén egy Genaro (Krasznai Ernő) iparlovag felfedezi Augustias kilétét s ez által oda dobja a világ megvetésének. Raymundo Genaroval párba vitt s abban halálos sebet kap. Halálukkal viszik föl Augustiához, aki bevallja neki, hogy ő ártatlan a ráfogott büntől s csak anyja becsületének megmentésére áldozta föl magát. Evvel a tudattal boldogan hal meg Raymundo.

Tarján Irma, ki Augustiast személyesítette ebben a szerepben, ritka élvezetben részesítette a publikumot. Látszott szaván, mozdulatain, egész lényén, hogy teljesen átérzi Echageray e nehéz darabjának minden csinját-binját s biztos öntudattal uralkodik a dráma bonyolult szerkezetére fölött. Füredi Raymundo-ban jó színésznek mutatta be magát; csak az kár, hogy a salonnokba is beleviszi azt az erőszakos durván kitérő szenvedélyt, mely a kevésbé műveltek sajtásága. Baróthy Penna tábornok szerepében oly kitűnő alakítást mutatott be, minőre színtársulatunkban egyedül Baróthy képes.

„Közokirathamisító polgármester“

A „Bácskai Hirlap“ ismét szennyest mosogat.

A fővárosi lapok csak most, midőn az ügy végleges befejezést nyert, közölték Mamusich Lázárnak okirathamisítási esetét. Mi ezen perhez különben nem szóltunk volna hozzá, ha a helybeli kimuló félben álló lapocska, a közvélemény megtévesztésére alkalmas ujság a „Bácskai Hirlap“ 261. számában az igazságnak meg nem felelő állítások nem foglaltattak volna.

Egy magyar közmondás azt mondja „nem lehet az ördögöt fehérre mosni.“ És lám a „Bácskai Hirlap“ mégis megpróbálja. Hja az ügyészi állásért sokat meg kell tenni.

Mamusich Lázárnak Ruttkay Máté ellen elkövetett okirathamisítása nem új keletű, vétkesnek mondotta őt ki ezen ügyben a minisztérium, utóbb a törvényszék, de elévülés folytán tárgytalan lett. Igaz ugyan, hogy a „Bácskai Hirlap“ az egész okirathamisítást „mesének“ mondja. De hogy mese-e az? az alábbiakból kitűnik. Az okirathamisításra vonatkozó tényállás ez: Ruttkay Máté gyűmölcsfa kertész ellen 1892-ben Takács Mihály vallomása alapján egy jegyzőkönyv vétetett fel, melyben az volt, hogy Ruttkay Máté 2 drb. akáczfát kivágatott s azt saját cseljaira felhasználta Ezen jegyzőkönyv alapján kapta meg Ruttkay az ügyészi indítványt, mely hivatalvesztését indítványozta Takács Mihály vallomásával megindokolva. Mikor Ruttkay a jegyzőkönyvet megtekintette, akkor látta, hogy a kérdéses jegyzőkönyv írása nem azonos Dulics A. Jenő által már előzőleg felvett jegyzőkönyvek irásával, holott Mamusich Lázár aláírása ugyanegy volt. Közokiratot vétetett fel Takács Mihály vallomásáról, ki a közjegyző előtt azt vallotta, hogy a városházára be volt idézve, de kihallgatva nem lett. Ezen céltudatos erőszakot Ruttkay már nem vette tréfára. Felment ügyvédjével, Miloszávlevics Milánnal a városházára, hol a kérdéses jegyzőkönyvről jegyzeteket vett fel.

Azonfelül a jegyzőkönyvet megtekintették Horváth Mór, Baky Gedeon, Lévy Simon akik már meghaltak, az élők közül Miloszávlevics Milán, Ruttkay István és Vincze György. Az ügyvéd utasítására Ruttkay Máté fivére, István a jegyzőkönyv lemásolásához fogott, mit Vojnich Máté akkori főügyész betiltott. A fegyelmi választmány Ruttkay Mátét felmentette. Ez az okirat hamisításnak rövid története.

És miudezek után a „Bácskai Hirlap“ vakmerően azt mondja, hogy a hír, hazug aljas rágalom. Ez a közmegejtésnek örvendő lapocska ma már odajutott, hogy annak szavahihetőségében még a szedő gyerek is kételkedik.

Mikor valaki tudatlanul nem mond igazat, ez megbocsátható, hanem midőn valaki, mint a B. H. is az iratokból meggyőződhetett a fenti tényállás valóságáról és mégis elferdíti az igazságot ez már csunya visszaélés a közvélemény bizalmával. Hiszen csak egyet kell az egész esetből megnézni és mindjárt tisztába jön bárki is az ügy mibenlétéről. Nevezetesen, benne foglaltatik-e a városi ügyészségnek végzési indítványában Takács Mihály vallomása mely alapon Ruttkay Máté hivatalvesztésre ítéltetett?? Akkor nem kell Mamusich Lázár ellenségeinek a háta mögé bujkálni, és akkor mindjárt kitűnik, hogy a fővárosi lapok közlései-e a rágalom, vagy pedig a „Bácskai Hirlap“ nem mond igazat.

A fenyegetődzésről pedig le kell mondani, mert Mamusich Lázár sajtópereitől ma már nem fél senki. Világos nappal a „kraampuszszal“ nem lehet ijesztgetni. Az is csak „mumus“ hogy a vizsgáló bíró végzése ellen felfolyamodást fog beadni Mamusich Lázár. Hiszen az ítélet jogerős volt már e hó 9-én Vm. 274/902. számú végzése alapján.

A „Bácskai Hirlap“ mögött sütkérező érdekszövetkezet ordít, eget földet összehord a hatalom fönttartására és érdekeik kielégítésére. Ezek az utolsó rugások, melyeket még a lapocskában megeresztenek és a melyek egyszersmind a kimulást jelzik. Amint hírlík róluk is a bucsuszó elkészült.

H I R E K.

— **Közyűlés.** Szabadka szab. kir. város törvényhatósági bizottsága holnap — decz. 15-én d. e. 9 órakor tartja rendes havi közgyűlést. A folyó ügyek elintézése közül kiválnak fontosságukkal: Javaslat a Mária-Valéria közkórház által a tartalék-alapból felvett 71210 kor. 24 fill. kölcsön visszafize-

tésére halasztás megadása iránt. Javaslat az utadó által ugyancsak a tartalék-alapból felvett 40000 kor. kölcsön visszafizetésére halasztás engedélyezése. A közép dunai áthidalás érdekeltiségének „Emlék-irata“ a közép Dunának Baja-Báttaszéknél leendő áthidalása.

— **Elnökválasztás.** Az ipariskolai felügyelő bizottság f. hó 10-én tartotta ülését, mely alkalommal Pausics János az ipartestület elnöke választatott meg az ipariskolai felügyelő bizottság elnökévé is. Ideiglenes helyettes tanítói állásra pedig Gurcsán István.

— **Megerősített tanítónő választás.** A közgazgatási bizottság nov. hó 2-án megválasztott Jaramazovits Ilona tanítónőt, kinek választását megtámadták, állásában megerősítette.

— **Jegyzetek egy nyilatkozathoz.** Dulics A. Jenő városi főjegyzőről a héten azt irták a fővárosi lapok, hogy Mamusich Lázárnak ismert közokirathamisítási bűnperében a meg nem tett tanuvallomásra felvett jegyzőkönyvön volt aláírását hamisítottnak jelentette ki. Erre Dulics A. Jenő czáfoló nyilatkozatot tett közzé, a mely szerint ebben az ügyben egyáltalán nem szerepelt s így a neki tulajdonított kijelentésnek semmi alapja sincs. Sajnos, hogy a szabadkai kir. törvényszék 6938/b. 902. számú végzése szerint Dulics A. Jenő. mégis csak szerepelt s tanuvallomást is tett a vizsgáló bíró előtt arra, hogy ő „a kérdéses jegyzőkönyvet nem vezette, sőt ilyenről még tudomása sincs.“ Az okiraton pedig, mint jegyzőkönyvvezető Dulics A. Jenő aláírása szerepelt. — Mamusich Lázár iskolája tehát nagyreményű csemétéket nevelt.

— **Változás a tanítónőképzőben.** A vallás- és közoktatási miniszter Mihalik Lajost, a szabadkai áll. tanítónőképző intézet pedagógia tanárát a csurgói állami tanítónőképzőhöz helyezte át. Ez az áthelyezés Csurgóra, a magyar kulturának a horvát határban levő végvárába, míg egyrészt Mihalikra kitüntetés lehet a magas kormány részéről, másrészt nagy veszteség Szabadka szab. kir. város kulturájára, mert Mihalikban oly tanerőt veszít állami tanítónőképzőnk, aki széles pedagógiai tudásával, kitűnő értekezéseivel s szimpatikus előadási modorával első tanító nevelőink közt foglal helyet. Szabadka társadalma élénken érzi a veszteséget, mely tanügyünket Mihalik távozásával éri. Tisztelői, a kiket megnyert magának finom modora s nagy műveltsége által, bankettel óhajtják elbucsuztatni a tudós tanférfiut.

— **Sport bál.** A farsang első szombatján fog megtartatni az a bál, a melyet epedve szoktak várni úgy a leányok mint a gardámok, mert tudva azt, hogy eddig úgy most is ki fog tenni magáért az a 200 fiatal tánczos atléta kikből a bizottság áll. Értesülésünk szerint az eddigi tetszetős tánczrendeket és emléktárgyakat az ideiek felül fogják mulni, mert maga Piukovics József orsz. képvis. és egyleti elnök jár azok után, hogy ezuttal is bizonyítsa az egylet áldozatkészségét. A meghívók pár nap alatt már elkészülnek, de csak vidékiek részére, tehát mindazok kik meghívót óhajtának forduljanak Dr. Piller ügyvéd egyleti titkár és az egyleti művezető urakhoz. Helybeliek részére meghívók az eddigi szokás szerint nem lesznek kibocsátva.

— **Felhívás az olasz tanfolyamra.** Szabadka sz. kir. város tek. Tanácsának kegyes engedelmével a főgymnasium egyik termében olasz tanfolyamot nyitok, a melyre az érdeklődő művelt közönség becses figyelmét ezennel felhívni bátorodom. A tanfolyam 6 hónapig

tart, hetenkint háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken délután 5-től 6 óráig. A látogatási díj az egész tanfolyamra 40 korona. Jelentkezni lehet levélel vagy esetleg a délelőtti órákban személyesen is alulirotnál a szt. Györgyi plébánián. Dr. Kanyó Gyula szt. györgyi s. lelkész.

— **Tanítók választása az iskolaszékbe.** Ma lesz meg e választás a központi iskola nagytermében. Óhajtandó, hogy a tanítók képviselői gyanánt oly önálló gondolkodású tanítókat válasszanak ez alkalommal, akik a tanítótság érdekeit szívükön viselve, készek azt akkor is megvédelmezni, ha esetleg többségük nem tetszésével, vagy maradi gondolkodással állanak szembe. Mint halljuk, a tanítótság zöme Moravcsik Károly, Kovács Mihály, Bedzsal János, Petres János, Kopp Márton, Czuczy Béla és Szűcs József körül csoportosul, kik széles tanítói tudásuk, műveltségük és önálló nézeteik alapján legjobban megállnak helyüket, mint a tanítók képviselői iskolaszékünkben.

— **Jaszibarai koresolya pálya megnyit.**

— **Kolo Mladež megerősítésre szorul.** Mint halljuk, a Kolo Mladež, ez a tényleg létező, de a belügyminisztérium által még meg nem erősített s veszedelmes nemzetiségt irányú egyesület a napokban küldöttséget menesztett a kalocsai érsek urhoz, avval a kérelemmel, hogy Budanovich Lajos volt sz. györgyi káplánt helyezze vissza Ujvidékről Szabadkára. Ez a Budanovich arról volt nevezetes, hogy mindig a Kolo Mladež-zsel kaczerkodott. Gyengén állhatnak a Kolo Mladež-iek, ha idegenből óhajtának maguknak segítséget.

— **Népkönyha meguyítás.** „Szent Antal kenyere kath. népkönyha“ ma kezdi meg áldásos működését.

— **Rendőrségünk jó fogása.** A III. és IV. körű lakosokat régóta tartják izgalomban azok a folytonos lopások, melyeket eddig ismeretlen tettesek követtek el az éj leple alatt. Csütörtökön este azonban Ledvay János rendőrbiztos ügyes fogással rajta csipte a jó madarakat, amint éppen álkulesok segítségével egy házba akartak behatolni. A banda tagjai: Szerencse Gergely, Gruncsics István, Tóth József, kik már lopás miatt büntetve voltak. Orgazdjuk pedig Tóth Erzsébet a IV. körben. Mindnyájan a rendőrség börtönében várják méltó büntetésüket.

Közgazdaság.

Budapest, 1902. decz. 10.

— **Vámos és Bruszt hat. közv. üzleti jelentése.**

Az elmúlt három nap forgalma az ismét hidegre fordult időjárás folytán élénk volt, a piacra került áruk jó áron nyertek azonnali elhelyezést.

Részleteiben a következőkép alakult a üzlet:

— **Husfélék:** vidéki marhahus eleje 60—70 hátulja 70—84 fillér kilónként. Öltött borjúk bőrben hosszan mérve súlylevonás nélkül 86—100 fillérral nyertek elhelyezést kilónként. Vidéki öltött sertéseket szalonnával együtt 92—104 fillérral adtuk el kilónként.

— **Tojásban** ismét megszilárdult az üzlet és ma már I. r. friss telt tojás 94—100, apadt 86—90, meszes 74—78 koronát jegyzett eredeti ládánként.

— **Vágot baromfiiban** változatlanul jó az üzlet és ma I. szépen tisztán kezelt hizott ludak drbjá 1.10—1.10 fillérral kelt el minőség szerint.

— **Vadfélékben** élénk az üzlet az árak emelkedtek és ma száraz szőrű nagy nyulak drbját

2.40—2.60, fogoly párját 1.60—1.80, fázán párját 4.80—8,— koronával fizették a vevők. Óz 120—140, vaddisznó 60—110, szarvas 60—72 fillért jegyzett kilónként nagyságszerint.

— **Tejtermékek:** I. r. szövetkezeti teavaj 1/2 kilós darabokban 2.30—2.40, 1—5 kilós darabokban 2.16—2.20, jó friss főzővaj 1.60—1.80 és friss tehénturó 16—20 fillér kilónként minőség szerint.

— **Déligyümölcs:** jó 360-as narancs 6.50, 300-as 7.—, 200-as 6.50 korona, jó 360-as citrom 6.50, 300 csitrom 6.50 korona.

11957 sz./902.

Hirdetmény.

Szabadka város adóhivatal részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a zombori m. k. p. ü. igazgatóság 11957/III. 902. sz. rendeletével a föld és házadó után érvényesített ált. jöv. pótdólaajstromokat leküldötte, mely lajstromok a városi adóhivatalnál folyó évi decz. hó 6-tól ugyan e hó 14-ig közszemlére kitétetnek, minélfogva felhivatnak az érdekelt felek, hogy ezen adójukat a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetik, és ellene észrevételeiket megtehetik.

Szabadkán, 1902. decz. hó 5.

Hegedüs János
h. tanácsnok.

5967 adó./902.

Hirdetmény.

A zombori kir. pénzügyigazgatóság által az ujonnan keletkezett üzletek és haszonhajtó foglalkozásra nézve 1902. évre elkészített III-ad oszt. kereseti adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom a városi adóhivatalhoz áttétetvén: az 1883-ik évi XLIV. t.-cz. 18-ik §-a értelmében folyó évi decz. hó 6. ugyan e hó 14-ig, 8 napon át, a városi adóhivatalban a hivatalos órák alatt közszemlére kitétetik oly czélből, hogy azt mindenki megtekinthesse s az őt, vagy másokat illető adójavaslatokra nézve netáni észrevételeit megtehesse.

Ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a városi adóhivatalnál utóbb az adókiadó bizottságnál terjeszthetők elő.

Szabadkán, 1902. november 5-én.

Városi adóhivatal.

Hirdetések jutányos árért felvételnek a kiadóhivatalban.